

350 jaar 350 years of Esnoga

In 2025 viert de Portugese Synagoge zijn 350e verjaardag. De synagoge werd in 1675 in gebruik genomen. Ter ere van dit jubileum worden hier in de Joods Cultureel Kwartier voorwerpen uit de collectie van de Portugees-Israëlitische Gemeente van Amsterdam getoond die horen bij deze viering. De verjaardag van de Portugese Synagoge, ook Esnoga of Snoga genoemd, wordt elk jaar gevierd tijdens Sjabbat Nachamoe. Voor deze viering wordt de hechal, de kast waarin de Torarollen worden bewaard, gevuld met ten minste acht volledig aangeklede Torarollen. De rollen worden in kostbare, brokaten mantels gehuld en bekroond met zilveren en gouden siertorens en kronen.

This year the Portuguese Synagogue is celebrating its 350th anniversary. The synagogue, also known as the Esnoga or Snoga, was first used as a place of worship in 1675. To mark this occasion, objects from the collection of Amsterdam's Portuguese-Israelite Community that relate to this anniversary are being displayed in the treasures here.

The anniversary of the Portuguese Synagogue is celebrated each year on Friday, Shabbat Nachamu. For this celebration, the Ark or hechal, the cabinet in which the Torah scrolls are kept, is filled with at least eight fully dressed Torah scrolls. The scrolls are wrapped in precious brocade mantles and topped with silver and gold ornamental crowns or finials.

Jaarverslag 2025

Inhoud

3	Voorwoord
4	Bezoekcijfers
7	Tentoonstellingen
13	Nationaal Holocaustmuseum & Hollandsche Schouwburg
15	Joods Museum junior
16	Development
19	Publiek
21	Speciale projecten
22	Sales & evenementen
24	Museumshop
25	Bijzondere aanwinsten
28	Bruiklenen
29	Digitaal Joods Monument
30	Ets Haim
32	Menasseh ben Israel Instituut
34	Personeel & organisatie
35	Raden van toezicht
36	Financiële ondersteuning

Voorwoord

In 2025 konden we, na de opening van het Nationaal Holocaustmuseum in maart 2024, weer nieuwe initiatieven ontplooien.

Zo zijn er rond het Joods Museum junior goede ontwikkelingen te melden. Mede dankzij de genereuze steun van onze trouwe vrienden zijn de voorbereidingen voor een grondige vernieuwing in volle gang. We hopen aan het begin van 2028 de resultaten van deze inspanningen te kunnen tonen. Onze educatieve programma's sluiten nauw aan bij het Joods Museum junior. Ze voorzien in een grote behoefte en zijn constant in beweging. Onze praktische en educatieve methode I ASK wordt in steeds meer musea in Nederland en Europa gebruikt, krijgt gaandeweg verder vorm en biedt inspiratie en houvast voor tentoonstellingsmakers, educatieve programma-ontwikkelaars en museumbeleidsmakers.

We doen ons werk onder steeds complexer wordende maatschappelijke en (geo)politieke omstandigheden. Om daarop te reageren hebben we het programma *Wat Nu?!* gerealiseerd. Hoe beleven verschillende mensen de (geo)politieke ontwikkelingen en welke impact heeft dat op onze samenleving? We hopen dat bezoekers (h)erkenning vinden, hun ervaringen delen en zich meer verbonden voelen met anderen. De komende jaren zetten we programma's op waarin we samen met publiek, maatschappelijke en culturele partners, denkers en kunstenaars actuele gebeurtenissen onderzoeken die raken aan Joodse identiteit. Deze programmalijn verkent verschillende perspectieven en wordt ingevuld met tentoonstellingen, publieksprogramma's, podcasts, publicaties en online activiteiten.

Ook voor de Portugese Synagoge was 2025 een betekenisvol jaar. In september werd het 350-jarig bestaan gevierd van een van de mooiste gebouwen van Nederland. De grote viering werd bijgewoond door koning Willem-Alexander en vele hoogwaardigheidsbekleders, en via het Menasseh ben Israel Instituut waren we betrokken bij een aantal bijzondere publieksevenementen rond dit jubileum.

Met het Nationaal Holocaustmuseum zijn we erin geslaagd een belangrijke plek in te nemen binnen het Nederlandse museumlandschap, met hoogwaardige educatieve projecten, een meer dan eens bekroond ontwerp en grote belangstelling en erkenning uit binnen- en buitenland. Wij zijn daar trots op.

We zijn ervan overtuigd dat ons werk juist in deze tijd van groot belang is. We zijn open voor iedereen en streven ernaar zoveel mogelijk verschillende perspectieven de ruimte te geven. Dat doen we met programmering die tot denken aanzet, meer dan slechts één opvatting respecteert en uitnodigt tot soms niet eenvoudige gesprekken. Daarnaast blijven we geloven in onze kerntaken: het beheren van het Joods erfgoed dat aan ons is toevertrouwd, het viëren van Joods leven en het bereiken van een zo groot en breed mogelijk publiek.

Emile Schrijver
algemeen directeur

Liesbeth Bijvoet
zakelijk directeur

Bezoekcijfers 2025

Fysiek

Totaal aantal
bezoekers
Joods
Cultureel
Kwartier

260.864

Portugese
Synagoge

Joods
Museum
+ junior

Bezoek per locatie

Joods Museum
64.711

Portugese Synagoge
63.026

Nationaal
Holocaustmuseum
93.193

Hollandsche
Schouwburg
39.934

Online

Social Media-bereik

Facebook 20.139 volgers
groeipercentage: 2,43%
interactie: 34.921

Instagram Joods Museum
8.136 volgers
groeipercentage: 20,27%
interactie: 935.346

Instagram Nationaal Holocaustmuseum
6.117 volgers
groeipercentage: 8,5%
interactie: 528.503

LinkedIn 3.476 volgers
groeipercentage: 8,15%
bereik: 56.586

YouTube 2.015 abonnees
groeipercentage: 6,83%
bereik: 117.818
kijkuren: 40.152,5

Nationaal
Holocaust
museum

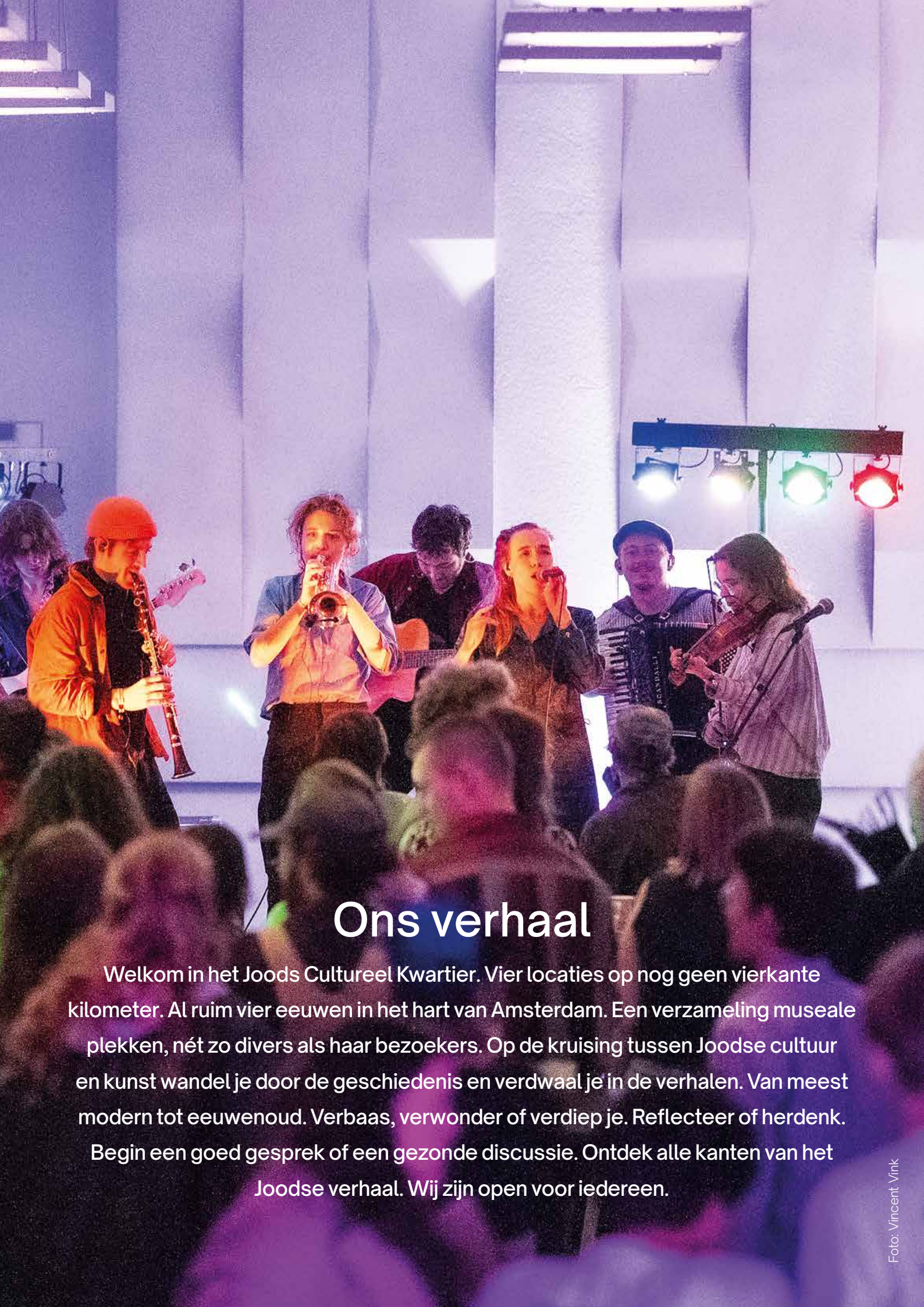
Hollandsche
Schouwburg

Websitebezoek

Joods Cultureel Kwartier
421.749 bezoekers
1.586.274 paginaweergaven

Digitaal Joods Monument
411.085 bezoekers
2.453.926 paginaweergaven

Ons verhaal

Welkom in het Joods Cultureel Kwartier. Vier locaties op nog geen vierkante kilometer. Al ruim vier eeuwen in het hart van Amsterdam. Een verzameling museale plekken, nét zo divers als haar bezoekers. Op de kruising tussen Joodse cultuur en kunst wandel je door de geschiedenis en verdwaal je in de verhalen. Van meest modern tot eeuwenoud. Verbaas, verwonder of verdiep je. Reflecteer of herdenk. Begin een goed gesprek of een gezonde discussie. Ontdek alle kanten van het Joodse verhaal. Wij zijn open voor iedereen.

Tentoonstellingen

Van hedendaagse kunst en cultuur tot eeuwenoude geschiedenis, persoonlijke verhalen en herinnering: in het Joods Cultureel Kwartier boden diverse tentoonstellingen een blik op Joods leven, identiteit en erfgoed.

Joods Museum

Sex: Jewish Positions

22 november 2024 t/m 25 mei 2025

Conservatoren: Miriam Goldmann, Mirjam Knotter, Joanne Rosenthal, Titia Zoeter

Gemaakt in samenwerking met het Jüdisches Museum Berlin

In de Joodse cultuur heeft seks verschillende, verrassende en soms tegenstrijdige betekenissen. Je kunt het jodendom als seksueel vrij of juist onderdrukkend zien – en alles daartussenin. De tentoonstelling *Sex: Jewish Positions* toonde een waaier aan perspectieven op seks en seksualiteit – van religieuze rituelen tot kunst en populaire cultuur. In de tentoonstelling werden uiteenlopende standpunten van onder anderen middeleeuwse rabbijnen, hedendaagse kunstenaars, filosofen, sekstherapeuten, Talmoedwijzen en influencers gepresenteerd. De bezoeker werd actief uitgenodigd om te reflecteren op de thema's in de tentoonstelling.

Reacties:

'Stoere, dappere, sensuele & sexy tentoonstelling!'

'Absolutely amazing. Was not expecting to find this here! Brilliant art!'

Foto: Nechama Golan, Sefer Nashim - Book of Women, 2000

Foto: Peter Lange

Imagining Futures. De kracht van toekomstdenken in onzekere tijden

19 juni 2025 t/m 11 januari 2026

Concept Batya Wolff en Titia Zoeter i.s.m. Tijl Akkermans en Emmie Kollau (Aldus' Producties), in samenwerking met Mushon Zer-Aviv

De installatie *Imagining Futures* verkende hoe mensen zich in tijden van crisis de wereld van morgen kunnen en durven voor te stellen. Ter voorbereiding was een aantal mensen die in Nederland wonen en familie hebben in Israël, Gaza of op de Westelijke Jordaanoever uitgenodigd om deel te nemen aan een workshop 'toekomstdenken'. Deze vond plaats onder leiding van de Israëlische ontwerper en vredesactivist Mushon Zer-Aviv en de Palestijns-Nederlandse politicoloog Dana Rentenaar. In de workshop verbeeldden de deelnemers toekomstscenario's die ze wensten en vreesden. Hun verhalen, het proces dat ze doormaakten en de tastbare beelden uit de toekomst die daaruit voortkwamen, waren in het museum te zien en te horen. Bezoekers kregen de gelegenheid eigen 'beelden uit de toekomst' te maken en die toe te voegen aan de installatie.

Reacties:

'Ik vond het prachtig en aangrijpend om naar te luisteren en te kijken. Je weet niet wie praat of vanuit welke achtergrond en ik realiseerde me dat wat ik hoorde voor alle partijen kan gelden.'

'Hopeful. Confronting – to look further than tomorrow or the now... I am forever grateful to this museum for publicly espousing dialogue & powerful working of our imaginations.'

Photo League: New York 1936–1951

27 juni 2025 t/m 11 januari 2026

Conservator: Judith Hoekstra

De tentoonstelling *Photo League: New York 1936–1951* bracht een groep vooruitstrevende fotografen voor het voetlicht die het dagelijks leven in de stad New York vastlegden. De leden waren fotografen met uiteenlopende achtergronden, onder wie veel Joden en vrouwen. Als pioniers van de straatfotografie combineerden zij artistieke kwaliteit met politiek bewustzijn, en zo ontwikkelden zij een beeldtaal die empathisch en confronterend tegelijk was. De tentoonstelling bestond uit vintage foto-afdrukken, historische documenten en nooit eerder gepubliceerde interviews met voormalige leden. *Photo League: New York 1936–1951*, gemaakt in samenwerking met de Howard Greenberg Gallery in New York, was de eerste grote Europese tentoonstelling over deze bijzondere organisatie.

Reacties:

‘Hele indrukwekkende, helaas ook treurigstemmende tentoonstelling!’

‘Such a powerful reminder of the beauty and strength of photography!’

Nationaal Holocaustmuseum

Achter de schermen

10 maart 2024 t/m 28 april 2024 en

13 november 2024 t/m 23 februari 2025

Projectleider: Nienke Fonk

De fototentoonstelling *Achter de schermen* liet de ontwikkeling van het Nationaal Holocaustmuseum zien in de drie jaar voorafgaand aan de opening. De ruim tachtig foto's schetsten een beeld van wat er allemaal kwam kijken bij het maken van het museum. Centraal stonden de mensen die tijdens de voorbereidingen duizenden keuzes maakten, van architecten en conservatoren tot elektriciens en groenadviseurs. De tentoonstelling was samengesteld uit portretten door Coco Olakunle en reportagefotografie door Nienke Fonk en Iris Haverkamp Begemann.

Foto: Mike Bink

Between You and Me: Memory Boxes by Amos van Gelder and Amit Gur

7 maart t/m 26 oktober 2025

Projectleider: Annemiek Gringold

Gastconservator: Birgitta van Blitterswijk

Voor de installatie *Between You and Me* schilderde Amos van Gelder (1960) portretten van twintig personen die met elkaar verbonden zijn door de Sjoa-geschiedenis van zijn familie en door zijn eigen verwerking daarvan. In Van Gelders familiegeschiedenis komen vrijwel alle aspecten van de Sjoa voor: onderduik, deportatie, verraad, moord, verzet, Jodenjacht, collaboratie, Joodse Raad, overleven en bekering. De ervaringen van de personen heeft Van Gelder weergegeven in het Hebreeuws, geschilderd in een aureool rond hun gezicht. De portretten waren in de ruimte opgehangen in kisten, door de kunstenaar *Memory Boxes* genoemd. Een diagram gaf hun onderlinge relaties

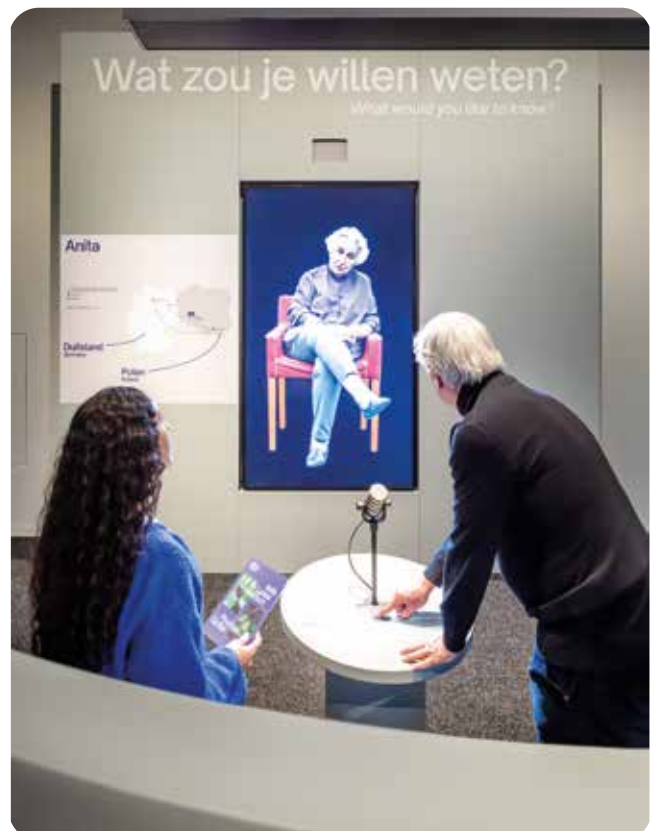
Foto: Michael Ballak

weer. In de ruimte klonk een compositie van componist Amit Gur (1987) die de personen muzikaal met elkaar verbond.

Vertel verder... In gesprek met Holocaustgetuigen

14 november 2025 t/m 8 november 2026
Conservator: Annemiek Gringold

In deze tentoonstelling maakte het publiek kennis met twaalf overlevenden van de Holocaust uit verschillende landen in Europa. Elf van hen waren Joods, één was Roma. Hun verhalen lieten zien hoe de Nederlandse Holocaustgeschiedenis anders is dan die van de rest van Europa. De interviews werden ontleend aan het Visual History Archive. Dit archief, dat ongeveer 60.000 video-getuigenissen van overlevenden van de Holocaust en van andere gebeurtenissen van massaal geweld bevat, wordt sinds 1994 aangelegd door de Amerikaanse USC Shoah Foundation. In het Nationaal Holocaustmuseum is het permanent te raadplegen. Met twee van de overlevenden, gepresenteerd op levensgrote schermen, kon de bezoeker een dialoog aangaan: interactieve technologie koos uit vooraf opgenomen interviews het meest passende antwoord op de vraag van de bezoeker, waardoor de indruk van een natuurlijk gesprek ontstond.

Presentaties Kunstkabinet

Halloooooooo! Wij zijn je ouders! Waar kunnen we onze koffers neerzetten?
Guida Joseph, 2019, Joods Museum

Guida Joseph: Drie generaties – drie stemmen

6 juni t/m 12 oktober 2025
Conservator: Esther Göbel

Het kleurrijke werk van Guida Joseph (1949) staat in schril contrast met de zware thematiek die zij behandelt: de oorlogservaringen van haar Joodse vader en grootmoeder, en de wijze waarop die doorwerken in haar eigen leven. In 2021 won

zij de eerste Holocaust Literatuurprijs met haar boek *De rode draad. Mantelzorg en kampsyndroom, memoir van een dochter* en in 2025 verscheen *Enkele reis Sobibor. De briefkaarten van mijn grootmoeder*. De tentoonstelling in het Kunstkabinet werd samengesteld ter gelegenheid van de verwerving van een aantal van Josephs werken.

Mark Kolthoff (1901-1993)

18 oktober 2025 t/m 12 april 2026
Conservator: Lisa de Goffau

In 2024 ontving het Joods Museum een aantal werken van kunstenaar Mark Kolthoff (1901–1993) als geschenk van zijn zoon Kees. Mark Kolthoff, die naast schilder ook fotograaf was, experimenteerde met nieuwe vormen, perspectieven en kleuren en veranderde vaak van stijl. Hij was lid van diverse vooruitstrevende kunstenaarsverenigingen en zette zich zijn hele leven in voor de ontwikkeling van het kubisme in Nederland. In het Kunstkabinet was een keuze uit de schenking te zien. Speciaal voor deze presentatie waren de werken zorgvuldig gerestaureerd.

Zonder titel, Mark Kolthoff, 1987, olieverf op doek
Joods Museum, schenking van Kees Kolthoff,
gerestaureerd met steun van de VriendenLoterij

Tentoonstellingen elders

Foto: Peter Lange

A Place of Our Own. Iris Hassid

Braunschweigisches Landesmuseum, Braunschweig
26 maart 2025 t/m 26 oktober 2026

In 2022 organiseerde het Joods Museum de succesvolle tentoonstelling *A Place of Our Own*. Deze reisde in 2023 naar Hohenems in Oostenrijk en in 2025 naar het Duitse Braunschweig.

In de tentoonstelling stonden de levens centraal van vier studentes in Tel Aviv, allen Palestijns én Israëliësch staatsburger. De Israëliësch fotograaf Iris Hassid fotografeerde de vier vrouwen in de periode 2014-2022 en praatte met hen over hun ambities, vriendschappen, families en politiek-maatschappelijke betrokkenheid. De foto's weerspiegelen de complexiteit van hun leven als Palestijnse studenten in Tel Aviv en als ambitieuze vrouwen in de Israëliësch samenleving. Alle teksten in de tentoonstelling waren in het Duits, Engels, Arabisch en Hebreeuws te lezen.

Nationaal Holocaustmuseum & Hollandsche Schouwburg

2025 was het eerste volle kalenderjaar voor het Nationaal Holocaustmuseum. Het was, wederom, een jaar vol erkenning. Het museum werd bekroond als het *Beste Gebouw van het Jaar 2025* door de BNA, de Koninklijke Bond van Nederlandse Architectenbureaus. Daarnaast won het de Amsterdamse Architectuurprijs 2025, ook bekend als de Gouden A.A.P. Het jaar kenmerkte zich verder door (internationale) samenwerkingen op het gebied van projecten, advies en lezingen.

Zo sloten twee medewerkers aan bij het eenjarige internationale programma *Rethinking Holocaust Education* samen met het Ghetto Fighters' House uit Israël en het Auschwitz-Birkenau State Museum uit Polen. Naast werkzaamheden voor de Internationale Holocaust Remembrance Alliance en de Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45, werkte het Nationaal Holocaustmuseum ook samen met onder andere Theater na de Dam, het Nederlands Auschwitz Comité, het Menasseh ben Israel Instituut en Stichting Sobibor. Deze samenwerkingen resulteerden in mooie publieksevenementen.

Kennis uitwisselen

Samen met de *Conference on Jewish Material Claims Against Germany* organiseerde het Nationaal Holocaustmuseum een succesvol driedaags symposium voor alle stakeholders van deze Claims Conference. Andere collega-instellingen bezochten het museum voor studiedagen. Zo waren er delegaties uit de Verenigde Staten van het USC Visual History Archive uit Los Angeles en het United States Holocaust Memorial Museum in Washington. Ook bezocht een delegatie van het Ganzach Kiddush Hashem Holocaustmuseum uit Bnei Brak, Israël het museum. Met collega's van het State Museum Majdanek was er een uitwisseling. Zo'n vijftien Poolse collega's bezochten het Nationaal Holocaustmuseum en het Joods Cultureel Kwartier gedurende

meerdere dagen en vier museumcollega's werden uitgenodigd voor een studiereis naar Majdanek, Belzec en Sobibor in Polen.

Lezingen

Medewerkers van het Nationaal Holocaustmuseum gaven lezingen binnen én buiten het museum. Bijvoorbeeld op Groot Haesbroeke, de residentie van de ambassadeur van Canada, in Oslo in het Norwegian Center for Holocaust and Minority Studies, in Stockholm in het nieuw op te richten Swedish Holocaust Museum en op de conferentie *Collecting the Holocaust, Ethics, Memory, and Materiality*. Ook vond er een lezing plaats op het jaarlijkse *International Museum Leadership Congress* in Kopenhagen.

Herdenkingen

Daarnaast vonden er traditiegetrouw belangrijke herdenkingen plaats in de Hollandsche Schouwburg: op 27 januari International Holocaust Memorial Day, op 4 mei de Dodenherdenking en in juni de kinderherdenking. Honderden overlevenden en nabestaanden herdachten in de Hollandsche Schouwburg op Jom Hosjoa (24 april) de slachtoffers van de Jodenvervolgung. Burgemeester Halsema van Amsterdam sprak bij deze gelegenheid excuses uit namens het stadsbestuur: 'De Amsterdamse overheid was, toen het erop aankwam, niet heldhaftig, niet vastberaden en

Foto: Chris van Houts

niet barmhartig. En heeft haar Joodse inwoners gruwelijk in de steek gelaten.' Haar toespraak werd live uitgezonden door de NOS.

Het Nationaal Holocaustmuseum ontving bijna 100.000 bezoekers voor de vaste en wissel-tentoonstellingen, voor educatieve programma's, conferenties en publieksevenementen.

Joods Museum junior

2025 stond in het teken van de ontwikkeling van het project *Vernieuwing Joods Museum junior*. Het is, na het voltooien van het Holocaustmuseum, het volgende grote verandertraject. Niet alleen de inrichting wordt aangepast, ook de inhoud en technische mogelijkheden ondergaan een verandering.

Het nieuwe Joods Museum junior bouwt voort op het huidige museum. Enkele onderdelen die kinderen waarderen, zullen terugkeren in een vernieuwde vorm. Tegelijkertijd wordt meer ruimte gemaakt voor verhalen die de diversiteit van het Joodse volk laten zien. De wereldwijde verspreiding van Joodse gemeenschappen biedt kansen om verbanden te leggen met Nederlandse bevolkingsgroepen met vergelijkbare *roots*. Dit gebeurt in co-creatie: een museum voor kinderen wordt ontwikkeld mét kinderen.

Financieel plan

De realisatie van het nieuwe Joods Museum junior is een grote financiële uitdaging – een financieel plan is in ontwikkeling. Naast de kosten voor de herinrichting zijn ook bouwtechnische aanpassingen nodig om de logistiek in het gebouw te verbeteren. Audiovisuele producties brengen hoge kosten met zich mee. De exploitatiekosten vragen aandacht, evenals de museumbegeleiding die nodig is voor een betekenisvolle en duurzame ervaring voor kinderen.

Goede positionering

Zowel intern als extern zijn samenwerkingen gezocht. Het inhoudelijk projectplan ontwikkelt zich op basis van de eigen methodiek I ASK en de inzichten die de afgelopen jaren zijn opgedaan. Met 25 jaar ervaring kan het museum weloverwogen beslissingen nemen, zowel inhoudelijk als logistiek. Een andere belangrijke stap – voor een goede positionering van het vernieuwde museum – is gezet met het aantrekken van een communicatie- en marketingexpert. Verder zijn verworven inzichten uit publieksonderzoek ingezet om drempels voor bezoek te verlagen.

Joodse familie

Het Joods Museum junior is ingericht als het huis van een Joodse familie. In elke kamer valt iets nieuws te ontdekken. In de keuken leren kinderen wat koosjer betekent en bakken ze echte Joodse challes. In de studeerkamer oefenen ze met het schrijven van hun naam in het Hebreeuws en ontdekken ze hoe je zorg kunt dragen voor elkaar en voor de wereld om je heen. Op zolder kan de bezoeker dwalen door de tuin van Eden.

Gulden Regel

Kunstenaar Abner Preis ontwikkelde een herziene versie van het verhaal over het meisje Eden dat op zoek gaat naar iets kleins met een grote betekenis. Tijdens haar zoektocht ontdekt zij de Gulden Regel: 'Wat jij niet wilt dat jou geschiedt, doe dat ook een ander niet.' Ze nodigt andere kinderen uit om deze regel ook daadwerkelijk toe te passen in hun eigen leven. *Eden en de Gulden Regel* is een ervaring voor jong én oud. Voorheen gebruikten bezoekers hiertoe een VR-bril, nu is dat een tablet geworden. Het bevordert de verbondenheid tussen de kinderen: samen gaan zij op zoek naar de Gulden Regel. Hoewel VR voor veel kinderen aantrekkelijk is, zijn de kosten en praktische gevolgen aanzienlijk. De brillen zijn kwetsbaar en er is intensieve begeleiding vanuit het museum bij nodig. In de vernieuwing van het Joods Museum junior worden deze voor- en nadelen zorgvuldig afgewogen, waarbij testperiodes helpen om gefundeerde keuzes te maken.

Development

De afdeling development heeft ook in 2025 externe middelen geworven bij publieke en private fondsen en stichtingen, bedrijven en particulieren. Deze bijdragen werden ingezet voor tijdelijke tentoonstellingen, projecten en aankopen.

Het Joods Cultureel Kwartier kijkt altijd naar mogelijkheden om aanvullende steun te verwerven voor bijzondere programmering en projecten, en voor uitbreiding of onderhoud van de collectie. Dit kan via bestaande relaties lopen, die worden gevraagd of zij hun gewaardeerde steun ook aan nieuwe projecten zouden willen toezeggen. Ook worden nieuwe contacten gelegd tijdens bijvoorbeeld ontvangsten op locatie, of in persoonlijke gesprekken met contacten die aangeven na te willen denken over een schenking, legaat of nalatenschap. Met onder andere nieuwsbrieven worden de relaties van het Joods Cultureel Kwartier op de hoogte gehouden van bestedingen en de nieuwste ontwikkelingen.

Vriendenloterij

Eind 2025 is het contract met de VriendenLoterij opnieuw verlengd (tot en met 2029) en dat was heel goed nieuws voor het Joods Cultureel Kwartier. Dankzij de deelnemers wordt met een jaarlijkse bijdrage van € 250.000 ruimte gecreëerd voor collectiepresentaties, restauratie, aankopen en andere essentiële taken. Daarnaast zijn bijvoorbeeld de VIP-KAART-acties van belang bij het bereiken van brede publieksgroepen.

Fondsenwerving

Met steun van het Mondriaan Fonds kon de bijzondere aankoop van een priesterkan en priesterschaal worden gerealiseerd (uit ongeveer 1734), vervaardigd voor Arjeh Leib ben Sjaol, die werkzaam was als opperrabbin. Verder is steun ontvangen voor tijdelijke tentoonstellingen als *Sex: Jewish Positions* en programma's als *Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet* en *Imagining Futures. De kracht van toekomstdenken in onzekere tijden*, waarbij samen met publiek, maatschappelijke en culturele partners actuele gebeurtenissen worden onderzocht die raken aan Joodse identiteit. Ook de fondsenwerving voor het Nationaal Holocaustmuseum, inclusief de tijdelijke tentoonstellingen die hier te zien zijn, stopt nooit.

De fondsenwerving wordt verzorgd door de afdeling development van het Joods Cultureel Kwartier. De afdeling financiën van het Joods Cultureel Kwartier is verantwoordelijk voor de financiële administratie. De raad van toezicht is in samenspraak met museumdirectie en relevante medewerkers actief betrokken bij werving en onderhoud van het netwerk.

Vrienden

Het vermogen van de Stichting Joods Museum is ondergebracht in de Stichting Vrienden van het Joods Cultureel Kwartier. Deze stichting heeft geen personeelsleden in dienst. Via meerdere kanalen worden Vrienden geworven: brochure, nieuwsbrief, het Tijdschrift, de website, zichtbaarheid in het museum, en een jongere doelgroep specifiek door inhoud en tijdstip van evenementen. Tijdens de tentoonstelling *Sex: Jewish Positions* werden naam en beeld van de Vriendenbrochure tijdelijk aangepast naar *Friends with Benefits*. Bezoekers van het Nationaal Holocaustmuseum zijn eenmalig gebeld met de vraag of ze Vriend willen worden. Vriendenwerving is een continue activiteit en in 2025 startte een on- en offline campagne om extra nieuwe Vrienden te werven. In 2025 is er een aantal nieuwe Vrienden bij gekomen. Daar staat tegenover dat lidmaatschappen ook eindigden omdat Vrienden zijn overleden.

Foto: Peter Lange

Eind 2025 had het Joods Cultureel Kwartier in totaal 1.970 Vrienden. Zij doneerden bedragen variërend van € 25 (nieuwe Vrienden € 50) tot € 10.000 per jaar. Een klein aantal Vrienden draagt bij met een hoger bedrag.

Activiteiten

Het jaarlijkse bezoek aan de PAN Amsterdam met Vrienden vond wederom plaats in november. De jaarlijkse Vriendenavond in september werd druk bezocht. Het Kaarslichtconcert in juni werd opgeluisterd met een concert door Iris Hond.

Nalaten

Samen met Cappella Amsterdam, De Nieuwe Kerk en H'ART Museum organiseerde het Joods Cultureel Kwartier in november een bijeenkomst in De Nieuwe Kerk in het kader van de Week van het Nalaten aan Cultuur. Dit gebeurt elk jaar onder de paraplu van het initiatief

Nalaten aan Cultuur en stimuleert weer de bewustwording met betrekking tot de urgentie en mogelijkheden op het gebied van nalaten aan culturele organisaties.

Genereuze nalatenschap Jetty Gerrits-de Leeuw

Het Joods Cultureel Kwartier herinnert Jetty Gerrits-de Leeuw (Amsterdam 1941-Geersdijk 2024). Met haar moeder zat ze ondergedoken in Friesland, haar grootouders zou ze nooit meer zien. Zij liet een zeer genereus bedrag na voor de instandhouding van de Bibliotheek Ets Haim - Livraria Montezinos, daartoe vastgelegd in het MaPaKa Fonds - een verwijzing naar de Matthäuspassion van Bach.

Bij het Joods Cultureel Kwartier leeft al lange tijd de wens om Ets Haim – de oudste actieve Joodse bibliotheek ter wereld, gevestigd in de bijgebouwen van de Portugese Synagoge – volledig digitaal te ontsluiten en de collectie duurzaam te conserveren. Mede dankzij dit MaPaKa Fonds kan het Joods Cultureel Kwartier dit realiseren. Hiervoor is het mevrouw Gerrits-de Leeuw veel dank verschuldigd.

Publiek

In november en december 2024 heeft het Joods Cultureel Kwartier gewerkt aan een nieuwe contentstrategie, die vanaf januari 2025 van kracht is. De strategie laat zien hoe veelzijdig het Joods Cultureel Kwartier is: een plek waar Joodse cultuur, geschiedenis en identiteit in alle diversiteit samenkomen.

De programmalijnen van het Joods Cultureel Kwartier vormen het vertrekpunt van de contentstrategie, gecombineerd met passende inhaakmomenten. De content verschijnt op Instagram, Facebook, LinkedIn, YouTube, themapagina's op de website, in nieuwsbrieven en het podcastkanaal. Vanuit de programmalijnen worden concrete thema's en formats ontwikkeld.

Binnen de afdeling publiek zijn de medewerkers educatie verantwoordelijk voor educatieve programma's voor het basis- en voortgezet onderwijs, voor de ateliers in Joods Museum junior (voor kinderen en hun familie) en voor de toegankelijkheid van de verschillende tentoonstellingen. De medewerkers marketing en communicatie dragen zorg voor de marketing van alle activiteiten van het Joods Cultureel Kwartier.

Campagne Sex: Jewish Positions

In de communicatiecampagne voor de tentoonstelling *Sex: Jewish Positions* is gekozen voor verhalen van uiteenlopende mensen, opdat de campagne persoonlijk en inclusief aanvoelde. De campagne was gericht op een brede doelgroep, van cultuurliefhebbers tot affiniteitszoekers, met een focus op 25-50 jaar. En benadrukte de diverse perspectieven, de interactieve opzet en de spectaculaire vormgeving.

De crossmediale aanpak – van social en nieuwsbrieven tot buitenreclame en PR – volgde het See/Think/Do/Care-model. Daarmee werd gebouwd aan zichtbaarheid, nieuwsgierigheid en uiteindelijk bezoek. Online speelden sneak

peeks, verhalen en community-opbouw een belangrijke rol. Via monitoring en evaluatie wordt deze aanpak verder aangescherpt voor toekomstige tentoonstellingen.

Wat Nu?! - Imagining Futures

De komende jaren ontwikkelt het Joods Cultureel Kwartier programma's waarin samen met publiek, maatschappelijke en culturele partners, denkers en kunstenaars actuele gebeurtenissen onderzocht worden die raken aan Joodse identiteit. Deze programmalijn verkent verschillende perspectieven en krijgt vorm in tentoonstellingen, publieksprogramma's, podcasts, publicaties en online projecten. De kick-off van deze programmalijn is gemaakt met een ambitieus project rond de impact van de oorlog in het Midden-Oosten op de Nederlandse samenleving. Het bestond uit een installatie, getiteld *Imagining Futures*, een publieksprogramma gecureerd door programmamaker Mirthe Frese, en de podcast *7 dagen in november*.

‘Het Joods Museum weigert in zijn schulp te kruipen. Het is al jaren ‘open voor iedereen’ en die slogan, zegt Schrijver, draagt het museum nog steeds met overtuiging.’

Interview Emile Schrijver met Alex Burghoorn - de Volkskrant

Podcast 7 dagen in november

Na de gewelddadige nacht rond Ajax – Maccabi Tel Aviv ging podcastmaker Max Boogaard op zoek naar wat er precies gebeurde en waarom het zoveel losmaakt. *7 Dagen in november* is geen reconstructie van de rellen, maar een journalistieke poging om te begrijpen hoe het zover kon komen – en wat het ons vertelt over antisemitisme anno nu. Het resultaat is een diepgravende en persoonlijke podcast over groepsdenken, radicalisering en de verhalen die we elkaar vertellen in een tijd van polarisatie.

‘De podcast wil ook een nadrukkelijke les overbrengen over de gevaren van politiek opportunisme, en te snelle conclusies over schuld en onschuld.’

Hassan Bahara – de Volkskrant

Grupa

Het Joods Cultureel Kwartier ontwikkelt regelmatig digitale middelen voor tijdelijke tentoonstellingen. Deze worden vaak maar kort gebruikt, wat duurzaamheid en doorontwikkeling beperkt. Daarnaast zijn statische tentoonstellingen lastig actueel te houden. Met de app *Grupa*, ontwikkeld

met museale partners, ontstaat een flexibel en duurzaam alternatief. In 2023 maakte het Joods Cultureel Kwartier al een educatieve app voor het voortgezet onderwijs bij het Nationaal Holocaustmuseum en de Portugese Synagoge; deze interactieve app, te gebruiken in duo's of trio's, dient als prototype voor *Grupa*. De nieuwe applicatie kan tentoonstellingen actualiseren, extra informatielagen toevoegen en uitgroeien tot een standaardtool voor museummedewerkers. De doelgroep bestaat uit ouders met kinderen.

Open Joodse Huizen | Huizen van Verzet

Het jaarlijks terugkerende succesvolle programma Open Joodse Huizen | Huizen van Verzet vertelt verhalen van Joden en verzetsmensen vanuit authentieke historische plekken. In 2025 waren er 16 deelnemende steden verdeeld over het land; 8856 mensen bezochten de locaties.

Ateliers

Rond verschillende Joodse feestdagen zoals Pesach, Chanoeka en Poeriem, en voor alle schoolvakanties zijn leuke interactieve ateliers bedacht, zoals kaarsen draaien, latkes bakken en ratels maken. Tijdens deze activiteiten werd het verhaal van de specifieke feestdag verteld.

Vernieuwd educatieprogramma: *Weleens een Jood ontmoet?*

In 2025 vernieuwde het Joods Cultureel Kwartier het programma *Talkshow in de Klas*. Het format kreeg een grondige update, inclusief een nieuwe titel: *Weleens een Jood ontmoet?* In dit programma gaan leerlingen in gesprek met twee Joodse museumdocenten. Zij delen hun persoonlijke verhalen en nodigen leerlingen uit om – desgewenst anoniem – alle vragen te stellen die zij hebben. Het programma draait niet om een les óver Joden, maar om een open en gelijkwaardig gesprek waarin nieuwsgierigheid centraal staat.

Door vragen te stellen, ervaringen uit te wisselen en actief naar elkaar te luisteren, leren leerlingen niet alleen meer over Joods leven, maar ook over zichzelf en elkaar. De veilige sfeer zorgt ervoor dat leerlingen vrijuit durven te spreken, zonder angst om fouten te maken. Zo ontstaat ruimte voor gesprekken over vooroordelen, discriminatie en de impact daarvan op ieders dagelijks leven.

Wat is Joods?

In 2025 is de video *Wat is Joods?* ontwikkeld. Deze biedt jongeren een toegankelijke introductie op Joods leven en cultuur. Museumdocenten merkten dat veel leerlingen weinig basiskennis hebben en soms vooral bekend zijn met stereotypen. De video beantwoordt daarom de meest gestelde vragen en behandelt vijf kernaspecten van het Jodendom: religie en traditie, de band met Israël en zionisme, oorlog en vervolging, persoonlijke verhalen en de wisselwerking tussen Joodse en Nederlandse cultuur. Met een open en uitnodigende toon laat *Wat is Joods?* de diversiteit binnen de Joodse gemeenschap zien en stimuleert het een nieuwsgierige houding voorafgaand aan een bezoek aan het Joods Cultureel Kwartier of een lesprogramma.

Speciale projecten: I ASK

De inzet van de binnen het Joods Cultureel Kwartier ontwikkelde I ASK-methode is gestaag gegroeid. Nieuwe rondleiders en museumdocenten van het Nationaal Holocaustmuseum volgden trainingen over deze werkwijze. Waar de methode oorspronkelijk gericht was op intentioneel werken tijdens rondleidingen op de museumvloer, is er inmiddels een bredere behoefte ontstaan om deze benadering ook toe te passen bij het ontwikkelen van tentoonstellingen en educatieve programma's.

Vanuit deze behoefte is de zogenoemde *backbone* ontwikkeld: een denkraam dat tentoonstellingsmakers, educatief ontwikkelaars en beleidsmakers helpt om hun werk te scherpen. Centraal staat de intentie om het contact tussen bezoekers en het museum te versterken. Door dit contact te verdiepen, neemt de kans toe dat bezoekers openstaan voor nieuwe inzichten. Zij kunnen zich verrijken met ervaringen die beklijven, en bestaande aannames nuanceren.

Groeiende interesse

De belangstelling voor de methodiek groeit. Steeds meer musea tonen interesse en nemen deel aan trainingen en workshops. Ook externe partners maken kennis met de backbone, waaronder Museum Catharijneconvent, de Anne Frank Stichting en WO2Net. Internationaal neemt de belangstelling eveneens toe, met trainingen bij The Lost Shtetl Museum in Litouwen en het Jüdisches Museum in Frankfurt.

Behoeftte aan handvatten

De aangrijpende geopolitieke ontwikkelingen, met name rond Israël, hebben hun weerslag op zowel bezoekers als medewerkers. Maatschappelijke spanningen zijn voelbaar op de museumvloer. Dit leidt tot een duidelijke behoefte aan handvatten voor het voeren van gesprekken over gevoelige onderwerpen – op de vloer én achter de schermen.

In samenwerking met vaste I ASK-partner Irith Koster (TACTadviseurs) is daarom de training *Vreedzaam Nuanceren op de museumvloer* ontwikkeld. Deze training biedt museumprofessionals in binnen- en buitenland concrete ondersteuning bij het omgaan met emoties, vooroordelen en verwachtingen van bezoekers.

Training Europese musea

Een hoogtepunt was de driedelige online training voor de Association of European Jewish Museums (AEJM), het Europese netwerk van Joodse musea. Naast een brede kennismaking met I ASK voor meer dan twintig Europese musea, werd een verdiepende training aangeboden: *Peaceful Nuancing – A Practical Deep Dive*. Deze richt zich op het effectief reageren op moeilijke of beladen opmerkingen en helpt bij het formuleren van een helder kader voor programmering rond gevoelige thema's, waaronder het Israëlisch-Palestijns conflict. De impact van deze training blijkt uit de zeer positieve reacties van deelnemers. Een collega uit Engeland verwoordde het als volgt:

‘We weten allemaal hoe geïsoleerd we ons soms voelen als medewerkers van Joodse culturele instellingen in Europa. Sommige uitdagingen zijn lokaal, maar de meeste zijn universeel. Jullie hebben een veilige ruimte gecreëerd waarin we elkaar konden ontmoeten en ondersteunen. De training en het framework van *Vreedzaam Nuanceren* helpen ons om beter om te gaan met de uitdagingen van deze tijd.’

Joods Museum junior

In de komende twee jaar staat de vernieuwing van het Joods Museum junior op de agenda. Hierin zal de I ASK-methode vanzelfsprekend een belangrijke rol spelen. De backbone helpt om scherp te formuleren wat de intenties van het vernieuwde kindermuseum zijn en welke impact de tentoonstelling wil hebben op haar jonge bezoekers.

Sales & evenementen

De afdeling sales & evenementen organiseerde in het Joods Museum en het Nationaal Holocaustmuseum evenementen bij diverse tentoonstellingen. Daarnaast werden er weer bezoeken voor (internationale) groepen en scholen mogelijk gemaakt. 2025 stond ook in het teken van een aantal feestelijke jubilea.

De afdeling sales & evenementen organiseert en coördineert de publieksprogrammering van het Joods Cultureel Kwartier. De publieksprogrammering heeft tot doel een verbreding en uitdieping van de thema's die door de vaste en tijdelijke tentoonstellingen in het Joods Museum en het Nationaal Holocaustmuseum worden aangedragen.

De achterban blijft aldoo betrokken en nieuwe belangstellenden worden bereikt. De evenementen hebben een breed scala van opzet: van lezingen tot gesprekken, van 'curator's tours' tot symposia, van discussies tot themadagen, van filmvertoningen tot theatervoorstellingen. Hierbij is het aangaan van samenwerkingen met verschillende organisaties, sprekers en partners vanzelfsprekend.

Evenementen

In 2025 vonden er in het Joods Museum evenementen plaats rondom *Sex: Jewish Positions* en de tentoonstelling *Photo League*. Er was publieksprogrammering bij de interactieve installatie *Imaging Futures. De kracht van toekomstdenken in onzekere tijden* in samenwerking met programmamaker Mirthe Frese. Deze programmering draaide om de impact van de oorlog in Israël op de Nederlandse samenleving. In het Nationaal Holocaustmuseum waren er evenementen rond *Between You and Me: Memory Boxes* by Amos van Gelder and Amit Gur.

De jaarlijkse Museumnacht in november was een wervelende nacht in het Joods Museum en de Portugese Synagoge. Nieuw was de start van een jaarlijkse Purim

Party, waarvan de eerste editie in samenwerking met Oy Vey werd georganiseerd. Het Nationaal Holocaustmuseum was de host van de Claims Conference, een driedaagse internationale conferentie. In het Nationaal Holocaustmuseum spraken vijf ooggetuigen over hun ervaringen in de Tweede Wereldoorlog. Het totale bezoekersaantal aan de ongeveer 150 evenementen in 2025 bedroeg bijna 12.000.

Groepen en scholen

De samenwerkingen met toeristische organisaties uit binnen- en buitenland, evenals de deelname aan de toeristische beurzen ITB in Berlijn en de GEM in Londen, hebben bijgedragen aan een bezoek van ruim 12.000 aangekondigde bezoekers in georganiseerd groepsverband. De belangrijkste internationale herkomstmarkten van 2025 zijn de Verenigde Staten, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland.

Naast het (inter)nationale groepsbezoek vormden ook schoolbezoeken met een educatief onderwijsprogramma van het Joods Cultureel Kwartier een belangrijk onderdeel. In 2025 bezochten 3015 leerlingen uit het basisonderwijs het Joods Cultureel Kwartier, evenals 13.835 leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Het totale aantal leerlingen komt daarmee uit op 16.850. Ten opzichte van 2024, toen 14.362 leerlingen deelnamen aan een schoolbezoek, betekent dit een groei van 17,32 procent.

Ook ontving het Joods Cultureel Kwartier groepen met een specifieke achtergrond, zoals ouderen die niet meer zelfstandig een museum kunnen bezoeken. Zij kwamen met de Museumplusbus.

Amsterdamse scholen

In 2025 is de gemeentelijke subsidieregeling van de gemeente Amsterdam voor derde klassen verder onder de aandacht gebracht bij scholen. Dankzij deze regeling kunnen Amsterdamse derde klassen vanaf schooljaar 2024/2025 tot en met het einde van schooljaar 2026/2027 een educatief programma in het Holocaustmuseum volgen. De kosten worden door de gemeente vergoed. We zien dat steeds meer Amsterdamse scholen gebruikmaken van deze mogelijkheid, wat bijdraagt aan een groeiend aantal schoolbezoeken en een bredere toegankelijkheid van het educatieve aanbod.

Verhuur

Zoals in voorgaande jaren, organiseerde de afdeling Sales & Evenementen in 2025 eveneens de verhuur in het Joods Cultureel Kwartier. Er waren evenementen zoals boek- en filmpresentaties en ook kleinschalige vieringen zoals een jubileum of verjaardag.

2025: meervoudig jubileumjaar

De stad Amsterdam bestond 750 jaar en gedurende het jaar waren er evenementen gericht op het Joodse aandeel in deze 750 jaar. Zo stond er een theatervoorstelling op het programma over Samuel Sarphati, door de lezers van Het Parool uitgeroepen tot de grootste Amsterdammer aller tijden. Ook was er een theaterprogramma over 750 jaar Amsterdam geschreven door Raoul Heertje. Verder vond er een muzikaal programma plaats over de zoon van Mokum (Monne de Miranda) en waren er lezingen over Henriëtte Pimentel, de Joodse Rembrandt, en over het boek *De zure stad* met De Leeuw Zuurwaren.

Jom Hasjoa-herdenking & Nationale Dodenherdenking

De jaarlijkse Jom Hasjoa-herdenking en de Nationale Dodenherdenking stonden in het teken van 80 jaar na het einde van de oorlog. Om een jongeren voorstelling te maken rondom International Holocaust Remembrance Day vond in 2025 een bijzondere samenwerking met Theater na de Dam plaats. Onder de naam Theatre of Remembrance zijn in totaal tien jongeren voorstellingen gemaakt door ruim honderd Europese jongeren onder begeleiding van professionele theatermakers. Gesprekken met ruim vijftig ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog en nabestaanden vormden de basis van deze voorstellingen. Een van deze voorstellingen is *Zoals onder water* en was te zien in het Nationaal Holocaustmuseum.

Portugese Synagoge

In augustus bestond de Portugese Synagoge 350 jaar. De Portugese Gemeente organiseerde in samenwerking met het Joods Cultureel Kwartier een plechtige bijeenkomst op 7 september. Er werd van 8 tot en met 12 september een Summerschool georganiseerd in samenwerking met het Menasseh ben Israel Instituut. Verder waren er negen kaarslichtconcerten, met als hoogtepunt het concert waarbij dezelfde muziek werd uitgevoerd als in 1675.

Bibliotheek Ets Haim is regulier niet toegankelijk (alleen op afspraak) maar werd bijna maandelijks bezocht via een instaprondleiding. Deze waren allemaal uitverkocht.

Untitled from series Divine connection, 2005. Foto: Benyamin Reich, Berlin

Museumshop

Het Joods Cultureel Kwartier heeft museumwinkels op drie locaties: in het Joods Museum, de Portugese Synagoge en het Nationaal Holocaustmuseum. Door de lagere bezoekersaantallen was het ook voor de winkels een uitdagend jaar.

Rond de verschillende tijdelijke tentoonstellingen zijn diverse publicaties uitgebracht. Bij de tentoonstelling *Sex: Jewish Positions* verscheen een uitgebreide catalogus, in samenwerking met het Jüdisches Museum in Berlijn. De tentoonstelling *Photo League New York* werd begeleid door een zelf uitgegeven magazine. En bij de tentoonstelling *Memory Boxes* is een fraai vormgegeven catalogus verschenen.

In 2025 waren er daarnaast veel nieuwe uitgaven en boekpresentaties in het Joods Museum en het Nationaal Holocaustmuseum. Enkele titels zijn: *Ooggetuigen van het antisemitisme*, *Virrie's kinderen*, *Ontgoocheld*, *Atlas van Mokum*, *Risjes en geintjes* en *Uit de onderwereld naar de bovenwereld*.

De bescheiden winkel in het Nationaal Holocaustmuseum blijft zich richten op de verkoop van boeken die direct aansluiten bij de inhoud van de museale collectie.

De omzet via de website www.dutchmuseumgiftshop.nl blijft groeien, wat een bemoedigende ontwikkeling is. In de komende periode krijgt de versterking van dit kanaal verder vorm.

Bijzondere aanwinsten

De collectie van het Joods Cultureel Kwartier is altijd in beweging; ook in 2025 is gewerkt aan de verdere ontwikkeling en uitbreiding. Door schenking, legaat, aankoop of overdracht van beheer is de collectie opnieuw aangevuld.

In 2025 werden toegevoegd:

15	schilderijen	79	historische objecten
65	werken op papier, tekeningen, prenten en affiches	707	documenten en archiefstukken
5	beelden/sculpturen	160	historische foto's en fotoalbums
16	religieuze voorwerpen	162	boeken
		5	video- of audiobestanden

De ongelukkige muzikante, Maurits Leon (1838-1865), 1860, Den Haag
Olieverf op doek
M016704, aangekocht met steun van de VriendenLoterij

De ongelukkige muzikante door Maurits Leon

Zoals de titel van dit schilderij van de hand van Maurits Leon (1838-1865) doet vermoeden, kijkt de vrouw enigszins weemoedig uit haar ogen. Ze leunt ogenschijnlijk vermoeid tegen een muur, een gitaar losjes in haar handen en naast haar een reismand. Het doet de kijker fantaseren over het verhaal achter dit tafereel. Is ze een reizende muzikante die met haar gitaar de kost verdient en even uitrust? Of heeft ze wellicht geprobeerd een liefde met haar muziek te verleiden en bleef deze onbeantwoord? Leon laat ons gissen.

Maurits Leon staat met name bekend om zijn schilderijen van Joodse religieuze en historische scènes. Dit is echter een voorbeeld van zijn romantische werken. In de collectie van het Rijksmuseum bevindt zich een aquarel die waarschijnlijk als voorstudie voor dit schilderij diende (inventarisnummer RP-T-FM-83). Het Joods Cultureel Kwartier kreeg dit werk enkele jaren geleden eerder onder ogen en was van plan het aan te kopen. Door de onvoorspelbaarheid van de kunstveiling ging de acquisitie niet door. Het was een aangename verrassing dat er zich nu een nieuwe kans voordeed het schilderij te verwerven.

Ring met inscriptie 'Lemberg 1941'

In deze zilveren ring is aan de binnenzijde de inscriptie 'Lemberg 1941' aangebracht. Lemberg was de Duitse benaming voor de stad Lwów (Lvov), het huidige Lviv, in Oekraïne.

Op 22 juni 1941 begon Operatie Barbarossa, de Duitse aanval op de Sovjet-Unie. Op 30 juni werd de stad Lviv ingenomen. Achter het front opereerden de Einsatzgruppen A, B, C en D, die samen minstens anderhalf miljoen Joden vermoordden, vaak met hulp van lokale collaborateurs. In Lviv was met name Einsatzgruppe C actief.

In november 1941 werd het getto van Lemberg (Lwów) opgezet. Joodse bewoners uit alle delen van de stad werden gedwongen zich daarheen te verplaatsen. Onderweg werden duizenden ouderen en kinderen door Duitse troepen doodgeschoten. Vanaf maart 1942 volgden deportaties naar het vernietigingskamp Betzec. In juni 1943 werd het getto met veel geweld ontruimd.

De inscriptie 'Lemberg 1941' maakt deze ring een *daderobject*, vermoedelijk is het een herdenkingsring. Vergelijkbare ringen dragen soms het wapen van Lwów. Deze ring is aan beide zijden versierd; de voorzijde toont geen voorstelling. De ring maakte deel uit van een partij zilver. Pas na reiniging werd de inscriptie zichtbaar.

Ring Lemberg, 1941, zilver
M017047, schenking

Model machinaal weefgetouw
Vervaardigd door H. Otten, 1948
Hout, metaal en textiel
MB02149, schenking van
TextielMuseum, Tilburg

Model van een machinaal weefgetouw

Dit model van een machinaal weefgetouw maakt deel uit van de vaste tentoonstelling in het Joods Museum over de geschiedenis van Joden in Nederland tussen 1900 en het heden. Het is opgesteld in de sectie over het bloeiende Joodse bedrijfsleven aan het begin van de vorige eeuw. Tot de Burgerlijke Gelijkstelling in 1796 waren Joden zeer beperkt in hun beroepskeuze, doordat Joden geen lid mochten worden van de gilden. Een aantal sectoren was hier een uitzondering op,

zoals de diamant- en textielhandel. Het verklaart de oververtegenwoordiging van Joodse ondernemingen in deze sector.

Om dit verhaal te illustreren had het Joods Museum het model in langdurig bruikleen van het TextielMuseum in Tilburg. In 2025 bood het museum aan het weefgetouw te schenken, waardoor het permanent deel van de collectie werd. Het model van een machinaal weefgetouw is in 1948 vervaardigd door een oud-werknemer van de textielfabriek Elias in Eindhoven. Dit bedrijf werd opgericht door Joseph Elias (1811-1891). Joodse bedrijven bloeiden op aan het eind van de 19e eeuw, zo ook firma J. Elias. Naast een symbool van de emancipatie van Joden in Nederland, is het weefgetouw ook het enige object van de firma J. Elias in de collectie van het Joods Museum en vult het hiermee een hiaat in de collectie rond het Joodse bedrijfsleven.

Max Tailleur door Eppo Doeve

Max Tailleur (1909-1990) was een welbekend figuur in het Amsterdamse cabaret in de vorige eeuw en zelfs nu nog staat hij bekend als dé vertolker van typisch Joodse humor. Zijn onvermoeibare mopjes en grappen bracht hij ten gehore in zijn cabaret-café De Doofpot, kon je beluisteren via de Geinlijn voor 20 cent per mop, en bracht hij uit in zijn Sam-en-Moos boekjes. Hij schuwde niet om zijn Joodse achtergrond en de Holocaust in soms grove, maar ook luchtige grappen te verwerken. Door zijn humoristische verdiensten was hij onderdeel van de tentoonstelling *Mokum* in De Nieuwe Kerk, gemaakt in samenwerking met het Joods Cultureel Kwartier.

Deze map bevat dertien inkttekeningen en gouaches en zeventien potloodtekeningen van grapjes en moppen van Tailleur, geïllustreerd door Eppo Doeve (1907-1981). Enkele van deze karikaturen verschenen in de moppenboekjes van Tailleur. De tekeningen komen uit de collectie van een particuliere verzamelaar die de map uit de nalatenschap van Doeve aankocht. Doeve was met name bekend van zijn politieke prenten voor Elsevier, reclameontwerpen voor enkele grote Nederlandse bedrijven zoals Philips, en zijn ontwerpen voor Nederlandse bankbiljetten.

Map met tekeningen van karikaturen van Max Tailleur, Eppo Doeve (1907-1981), 1950-70

Inkt en potlood op papier
M016801, aangekocht met steun van de VriendenLoterij

Percolator van de familie Hochherr
ca. 1930-1940
M016889, overgedragen door de heer Maas

Elektrische koffiekkan van de familie Hochherr

Deze Rheinelektra koffiepercolator behoorde toe aan Simon Hochherr (1882-1944) en zijn vrouw Ella Hochherr-Lieser (1886-1976). Simon was tabaksfabrikant in Heidelberg en een vroom man. Hij was medeoprichter van de *Verein gesetzestreuer Juden*, een vereniging voor orthodoxe Joden. In 1939 vluchtten Simon en Ella uit nazi-Duitsland naar Amsterdam, waar zij een woning betrokken op de tweede etage van Biesboschstraat 75 in de Rivierenbuurt. De koffiepercolator, vermoedelijk meegenomen tijdens hun vlucht, werd mogelijk gebruikt tijdens Sjabbat.

Op de eerste etage van het pand woonde de familie Maas. Kort voordat Simon en Ella zich moesten melden voor deportatie, gaven zij een klein deel van hun huishoudelijke bezittingen in bewaring bij deze burens, waaronder tafellinnen en de percolator. Simon en Ella werden in januari 1943 eerst gedeporteerd naar kamp Vught en vervolgens naar Westerbork. Op 21 april 1943 volgde deportatie naar Theresienstadt. Ruim een jaar later werd Simon weggevoerd naar Auschwitz en daar vermoord. Ella Hochherr overleefde de Sjoa en emigreerde in 1947 naar de Verenigde Staten.

Wandelstok Leendert Pop

Leendert Pop (1859-1942) was diamantversteller en eigenwerkmaker. In 1880 trouwde hij met Elisabeth Juliard (1856-1929). Het echtpaar woonde aan de Rapenburgerstraat 130 en kreeg elf kinderen. Leendert stond bekend als levenslustig en altijd goedgehumeurd, ook toen hij steeds slechter ging zien. In 1934 was hij nagenoeg blind. Drie jaar later werd Leendert opgenomen in het Joodse Pension Verdooner aan de Weesperzijde in Amsterdam. Kleinzoon Philip Leendert de Jong had veel contact met hem. Op 8 februari 1943 werd de 83-jarige Leendert, samen met de andere bewoners van het pension, weggevoerd en overgebracht naar Westerbork. Vanuit daar stuurde hij nog een briefkaart aan zijn kleinzoon met het verzoek zijn winterjas uit het pension op te halen. Dat lukte niet. Op 16 februari 1943 werd Leendert Pop naar Auschwitz gedeporteerd en daar vermoord.

Leendert droeg zijn wandelstok links. De houten stok, voorzien van een zilveren handvat met Jugendstil-motief, is geschenken door zijn achterkleinkinderen. In 2024 werd aan de waterkant van de Weesperzijde het beeld van Leendert Pop met zijn wandelstok onthuld. Het monument is opgericht ter nagedachtenis aan de ouderen die tijdens de Sjoa in het Joods Pension Verdooner verbleven en werden vermoord.

Wandelstok van Leendert Pop
hout en zilver, 1890-1910
M017010, Schenking ter nagedachtenis
aan Philip Leendert de Jong (1914-2010),
kleinzoon van Leendert Pop

Bruiklenen

In 2025 heeft het museum veel collectiestukken uitgeleend voor tentoonstellingen in binnen- en buitenland. In totaal betreft het 162 uitgaande bruiklenen bij 10 instellingen.

Zilveren staande collecteschaal, met een afbeelding van de zalving van David tot koning van Israël, afkomstig uit de Portugese Synagoge Den Haag, te zien in *The Book of Esther in the Age of Rembrandt*, North Carolina Museum of Art, 20 september 2025 t/m 8 maart 2026.

Nederland

- Valkenswaard - Steendrukmuseum, *Als de Kat van huis is*, 25 januari 2025 t/m 22 juni 2025, 1 object
- Elburg - Museumsjoel Elburg, *Westerbork / ver weg / dichtbij*, 10 februari 2025 t/m 28 juni 2025, 14 objecten
- Ermelo - Museum Het Pakhuis, *Brieven voor morgen*, 20 februari 2025 t/m 20 oktober 2025, 11 objecten
- Zutphen - Stedelijk Museum Zutphen, *Tekenen in Tijden van Oorlog: Jo Spier*, 22 maart 2025 t/m 22 juni 2025, 21 objecten
- Amsterdam - Rijksmuseum, *Thuis in de 17e eeuw*, 17 oktober 2025 t/m 11 januari 2026, 1 object
- Amsterdam - De Nieuwe Kerk, *Mokum*, 25 oktober 2025 t/m 6 april 2026, 91 objecten
- Amsterdam - Rijksmuseum, *Presentatie gezin Houthakker*, 1 december 2025 t/m 1 mei 2026, 4 objecten

Buitenland

- CAN - Ontario - The Royal Ontario Museum, *Auschwitz. Not Long Ago. Not Far Away*, 10 januari 2025 t/m 1 september 2025, 1 object
- USA - New York - Jewish Museum, *The book of Esther in the Age of Rembrandt*, 7 maart 2025 t/m 10 augustus 2025, 20 objecten
- USA - Raleigh - North Carolina Museum of Art, *The book of Esther in the Age of Rembrandt*, 20 september 2025 t/m 8 maart 2026, 20 objecten

Digitaal Joods Monument

2025 was een overgangsjaar voor het Digitaal Joods Monument. In maart ging de vernieuwde website live, met een geheel nieuw uiterlijk en nieuwe functies.

Het design sluit nu beter aan bij de huisstijl van het Joods Cultureel Kwartier. Ook is het Digitaal Joods Monument hiermee weer een herkenbaar onderdeel van de organisatie geworden. Het nieuwe ontwerp zal gebruikers actiever uitnodigen om zelf bij te dragen aan het monument.

Ruimte voor verhalen

Voorheen bood het monument weinig ruimte voor informatie rondom overlevenden. Nu deze generatie langzaam verdwijnt, is er meer mogelijk met betrekking tot hun verhalen. Het nieuwe Digitaal Joods Monument biedt daarom meer ruimte voor de overlevenden. Daarnaast

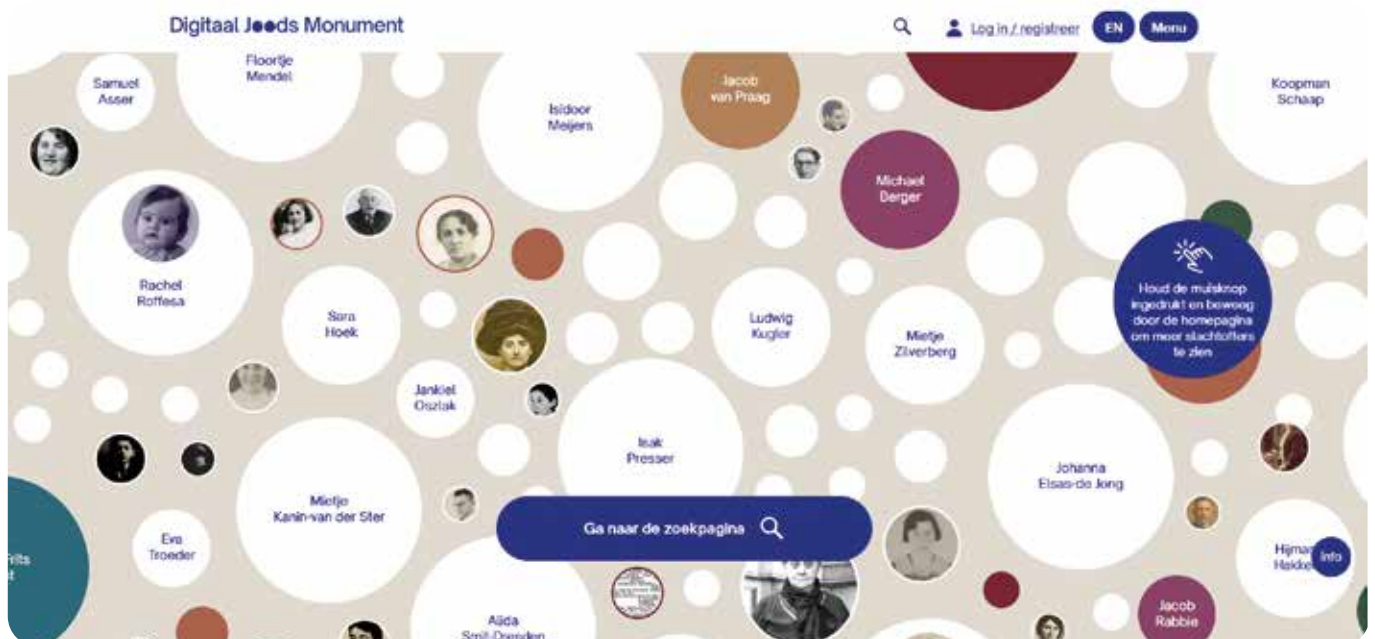
worden de Roma en Sinti nu als afzonderlijke groep herdacht, zodat hun eigen verhaal duidelijker naar voren komt binnen het monument. Nieuw is ook de koppeling van collectiestukken aan personen in het Digitaal Joods Monument. Betekenisvolle voorwerpen keren hiermee symbolisch terug naar hun eigenaren.

Sterke groei

Het Digitaal Joods Monument werd door 411.000 bezoekers bezocht. Samen bekeken zij bijna 2,5 miljoen pagina's.* 1350 mensen meldden zich aan als nieuwe gebruikers, wat bijna een verdubbeling is ten opzichte van vorig jaar. Ook het aantal nieuwe persoonspagina's groeide fors met een stijging van 45 procent; in totaal werden 1902 nieuwe personen aan het monument toegevoegd, waarvan 234 oorlogsslachtoffers. Er werden 1850 verhalen geschreven. Nog nooit voegden gebruikers zoveel foto's toe: in 2025 kwamen er maar liefst 7590 nieuwe afbeeldingen bij.

De redactie vierde in 2025, samen met gebruikers van het eerste uur tot gebruikers van nu, het 20-jarig bestaan van het monument. Naast het doorlopend controleren van de inhoud op het monument, verwerkte de redactie ruim 2600 e-mails.

** Door een wijziging in de cookiewetgeving is het websitebezoek dit jaar lastiger te monitoren. Wij verwachten dat de daadwerkelijke cijfers hoger liggen.*

Ets Haim - Livraria Montezinos

De oudste actieve Joodse bibliotheek ter wereld is een plek van levende kennis. Ook in 2025 vonden er rondleidingen plaats en was er aandacht voor beheer, behoud én onderzoek van de eeuwenoude collectie.

Ongeveer 550 personen hebben de bibliotheek bezocht via een rondleiding. Het gaat hier om (academische) groepen uit binnen- en buitenland. Het aantal individuele bezoekers dat met een specifiek onderzoeksdoel Ets Haim bezocht was ongeveer 100.

Beheer en behoud

Er is veel aandacht besteed aan beheer en behoud van de collectie: zo waren er standplaatscontroles in de leeszaal en zijn er boekjassen genaaid om kwetsbare boeken te beschermen. De traditie om elke maand bij elkaar te komen en boeken en planken in de leeszaal grondig schoon te maken, is voortgezet. Er is een grote stap genomen met het ontdebellen van de collectie in het variadepot. Met hulp van vijf vrijwilligers zijn ook dit jaar documenten, programmaboekjes en boeken die niet tot de kerncollectie behoren, ontsloten.

Restauratie en onderzoek

Verschillende boeken zijn gerestaureerd, bijvoorbeeld door het herstellen van een metalen sluiting, het stabiliseren van een leren rug en het maken van beschermende dozen en omslagen.

Door een schenking kwam een speciale uitgave van het boek 1675-1875. *De Portugeesch-Israelietische Synagoge te Amsterdam. Gedenkschrift* in het bezit van de bibliotheek. Met steun van een donatie kon dit boek gerestaureerd worden en in een mooie linnen doos worden opgeborgen.

In mei hebben studenten van de opleiding *Boek en Papier* van de Universiteit van Amsterdam onderzoek gedaan naar de duurzaamheid van in het verleden uitgevoerde restauraties. Hierbij zijn boeken uit de schatkamer en de leeszaal onderzocht. Specifiek onderzoek is onder meer gedaan naar de handschriften van David Curiel, de huwelijksuorkondes, een aantal Portugese handschriften over medische onderwerpen en een unieke Estherrol met kunstvol opengewerkt perkament.

Presentatie 350 jaar Snoge

Naar aanleiding van het 350-jarig bestaan van de Portugese Synagoge was er in de schatkamers een kleine tentoonstelling ingericht met ceremoniële voorwerpen. Er waren mooie handschriften en gedrukte werken te zien, door de eeuwen heen vervaardigd of geschonken aan de gemeente om de inwijding van de synagoge te herdenken.

Menasseh ben Israel Instituut

Het Menasseh ben Israel Instituut (MbII) voor Joodse sociaal-wetenschappelijke en cultuurhistorische studies is een academisch samenwerkingsverband tussen de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit Amsterdam en het Joods Cultureel Kwartier.

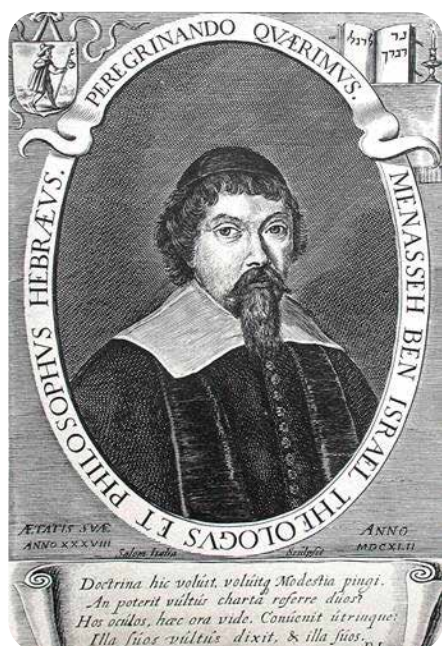
Publieksactiviteiten

Serie *Scheuren in de Naoorlogse Ethiek*. In deze serie gingen vier keer vier opiniemakers in gesprek naar aanleiding van door hen geschreven essays in *De Vrijdagavond*.

- 27/2 Uilenburgersynagoge, *Joods en links*.
Met Jelle Zijlstra, Daphne Meijer, Keren Hirsch en Selma Leydesdorff.
- 27/3 Nationaal Holocaustmuseum, *Hoe de Holocaust geschiedenis werd*.
Met Bertien Minco, Jaïr Stranders, Chaja Polak en Annemiek Gringold.
- 22/5 Nationaal Holocaustmuseum, *Israël: garantie of risico?*
Met Gideon Levy, Salomon Bouman, Frits Barend en Hella Rottenberg.
- 12/6 Nationaal Holocaustmuseum, *De politisering van de strijd tegen antisemitisme*.
Met Leo Lucassen, Willem Wagenaar, Ido de Haan en Uri Rosenthal.
- 4/4 Nationaal Holocaustmuseum, *Pressers Ondergang: De Vervolging van het Nederlandse Jodendom 1940-1945, Zestig Jaar Later*.
Met Frank van Vree, Judith Belinfante, Jessica Durlacher en Hans Goedkoop.
Tijdens dit symposium werd de door het MbII uitgeschreven Hartog Beem prijs voor beste scriptie Joodse geschiedenis of cultuur uitgereikt. Jesse Breet won met *Grootere diefstal bestond er dus niet. De roof van huisraden en het proces van Jodenvervolging in Nederland*. Ook werd de publicatie van zijn winnende scriptie gepresenteerd.
- 7/4, Joods Museum, *Exporting Nuance, Importing Change, the Third Narrative*.
Met Mirthe Frese, Ibrahim Abu Ahmad, Amira Mohammed, Itay Garmy, Sheher Khan, in samenwerking met Joods Cultureel Kwartier, Jaïr Stranders, Dana Rentenaar.
- 3/5, De Balie, Evelien Gans Lezing met Simon Schama en Arnon Grunberg.
- 26/5, Spui 25, *The Jewish Street in Paris and Amsterdam*.
Symposium met Bart Wallet, Sietske van der Veen, Eric Le Bourhis en Sarah Gensburger.
- 5/6, VU, Jessica Roitman, interview met Mark Mazower over de geschiedenis en betekenis van het woord antisemitisme.
- 8-12/9, Portugese Synagoge, *Summerschool: Kopstukken uit de Amsterdams-Sefardische geschiedenis*.
Met Irene Zwiep, Jessica Roitman, Heide Warncke, Sietske van der Veen en Tirtsah Levie Bernfeld.
- 9/11, De Balie, *Zionism and Humanism, a Failed Marriage?*
Symposium met Vivian Liska, Bernard Wasserstein en Charles Lesch.

Studia Rosenthaliana

MbII vormt het redactiesecretariaat en is betrokken bij de redactie van dit academisch tijdschrift voor Nederlands-Joodse geschiedenis: aup-online.com/content/journals/17817838.

Onderzoek

Onderzoek naar de geschiedenis van Joodse oorlogspleegkinderen (1940-1950) door Bert Jan Flim in samenwerking met Amphora Books.

Podcast

De vier afleveringen van *Scheuren in de Naoorlogse Ethiek* en het symposium *Humanism and Zionism a Failed Marriage?* zijn terug te luisteren als afleveringen van Menassehcast.

(Media) optredens David Wertheim

- **Deelname panel**, Dominicus Kerk Amsterdam, *Uitverkoren, hoe Nederland aan zijn zelfbeeld komt*, 23/2
- **Deelname podcast**, *De Toekomst van Herdenken*, S1 A4, 8/4
- **Interview**, 'De term zionisme valt steeds vaker, maar wat betekent het?' Trouw, 13/5
- **Deelname podcast**, *7 Dagen in november*, A4, 16/5
- **Lezing**, 'Over (anti-)zionisme en antisemitisme', Dorpskerk Bloemendaal, 2/11
- **Interview**, 'Christenen voelen diepe verbondenheid met het Joodse volk, maar is dat andersom ook het geval?' Reformatorisch Dagblad, 28/6
- **Interview**, 'Dit is de Dag', Radio 1, 22/8
- **Deelname panel**, Rode Hoed Amsterdam, Deborah Feldman over Jodenfetisj, 8/11
- **Lezing**, Zionisme als emancipatiebeweging, studiedag, *Waar antizionisme heerst sterft de humaniteit*, Stichting Platform Appèl Kerk en Israël, 24/11

Publicaties David Wertheim

- 'Marcia Luyten hoort de kritische Joodse intellectuelen niet', De Vrijdagavond, 14/8
- 'Laat je niet verleiden om je geloof in het recht te verliezen, ook al is er alle aanleiding toe', de Volkskrant, 5/6
- '2027 Die historische dagen zijn te historisch geworden', in: *80 keer 2 minuten*, Boom/ Nationaal Comité 4 en 5 mei, 2025

Foto: Anneke Hymmen

Personeel & organisatie

Personeelsopbouw op 31 december 2025

- 69 medewerkers in loondienst gedurende het jaar
- 58 gemiddeld aantal fte in 2025
- 26% jonger dan 45, 74% ouder dan 45
- 85% arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, 15% bepaalde tijd
- 29% voltijdse werkweek, 71% deeltijd
- 8 stageplekken
- 84 vrijwilligers
- 5,24% ziekteverzuim

Ondernemingsraad 2025

Voorzitter	Marischka de Louw
Secretaris	Julia Sarbo
Vicevoorzitter	Nienke Fonk
Vicevoorzitter	Steffan Haans
Lid	Patricia Veenhuizen

Raden van toezicht

Stichting Joods Museum

- Dhr. J.L. Davidson, voorzitter
- Dhr. R.D. Aronson
- Mw. S.D. Joseph-Jowell
- Mw. S. van der Hart
- Dhr. F. Hollander
- Mw. H. Troostwijk
- Mw. B. Coronel
- Dhr. M. M. Levi

Stichting Hollandsche Schouwburg

Geen zelfstandige raad van toezicht meer voor de Hollandsche Schouwburg

Stichting Vrienden van het Joods Cultureel Kwartier

- Mw. C. Knoops-Hamburger, voorzitter
- Dhr. J. Koekoek
- Mw. F. Meijers-Schaft
- Mw. M. Shabi
- Dhr. G. Soesan
- Dhr. W.J.M. Vennix
- Dhr. F. Hollander, namens Stichting Joods Museum

Financiële ondersteuning 2025

Subsidiënten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Voor behoud, restauratie en uitbreiding van de collectie

Met dank aan de deelnemers van de VriendenLoterij

Begunstigers

Annenberg Foundation
Livia en Robert Baruch-Kapusta
Rob van den Bergh
Bundeskansleramt Österreich
Cultuurloket DigitALL
DELA Fonds
Fonds 21
Fonds 1818
Franken Family Foundation
Gemeente Amsterdam
Gemeente Assen
Slootdorp, gemeente Hollands Kroon
Zierikzee, gemeente Schouwen-Duiveland
Sneek, gemeente Súdwest-Fryslân
Het Cultuurfonds (Alon Fonds en Fonds 5)
Hilleel Moerel Stichting
J.C. Ruigrok Stichting
J.W. Hijlkema Stichting
K.F. Hein Fonds
Koninklijke Maatschappij tot Nut der Israëlieten in Nederland
M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting
Metamorfoze
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Mondriaan Fonds
Herman en Rosetta Musaph-Andriesse
Nederlandse Spoorwegen
Provincie Noord-Holland
Otto en Willy Reimers-Rocourt
Daniel Sijes
Sint Nicolaas Gasthuis
SK&Lfonds

Stichting Bada
Stichting Collectieve Maror-Gelden Nederland
Stichting Democratie en Media
Stichting Elise Mathilde Fonds
Stichting Levi Lassen
Stichting Lex Horn
Stichting Will en Rita Jaeger Fonds
The Foundation for the Jewish Historical Museum in Amsterdam, Inc.
The Foundation for the Netherlands Jewish Cultural Quarter, Inc.
Van Baaren Stichting
Vfonds
De deelnemers van de VriendenLoterij
VSBfonds
Abey en Arianne Wijnperle

Daarnaast ontving het Joods Cultureel Kwartier in 2025 steun van Stichting Vrienden van het Joods Cultureel Kwartier, Jonas Daniël Meijer Fonds, legaten en bijdragen van (anonieme) particuliere donateurs en stichtingen.

Fondsen op naam beheerd door de Stichting Vrienden van het Joods Cultureel Kwartier 2025

Aankoopfonds Fotografie

Ankie Hak Fonds

Corrie Zeevenhoven Fonds

Ellen Edinoff en Koert Stuyf Fonds

Etty Hillesum Fonds

Familie Souget Fonds

Familiefonds Gompen

Fonds Kattenburg 826

Fonds ter nagedachtenis van Socher Kirzner, Fania
Kirzner-Shusterman en Leo Shuman

Hans en Elly Jaffé Fonds

Hans Ham Fonds

Hans & Pieter van AnDelden Fonds

Helmuth Mainz & Lore Bacharach Fonds

Inge & Alfred Nijkerk-von der Laden Fonds

Jonas Daniël Meijer Fonds

Jetteke Frijda Fonds

Johanna Rebecca Wolff Fonds

Karl en Luisa Guttman-Treves Fonds

Leijdesdorff-Samuel Familiefonds

Louis Polack Fonds

MaPaKa Fonds

Margot Rehfisch en Fiep Westendorp Fonds

Moos Cohen Fonds

Netty Rosenfeld Fonds

Nora Salomons Fonds

Prof. dr. Herman Musaph Fonds

Rob en Marianne Polak-Mainz Fonds

Salomon van Praag Sigaar Fonds

Scholten-Van Wielik Fonds

Tim Uppelschoten Fonds

Van Hessen Fonds

Weishut/Snapper-Fonds

W.J.H. Hoos Fonds

Victor Halberstadt Fonds

ISHAN